

“Het woordenboek is werk in uitvoering”

De makers van Van Dale aan het woord

Deze maand viert ‘de dikke Van Dale’ zijn honderdvijftigste verjaardag. Volgend jaar september verschijnt de vijftiende editie. Wie zijn de makers van dit befaamde woordenboek? Hoe gaan zij te werk? En heeft de papieren versie nog toekomst in het digitale tijdperk?

JAN ERIK GREZEL

“E ven kijken of *bloempens* erin staat.” Ruud Hendrickx, de Vlaamse hoofdredacteur van de grote Van Dale, vooral bekend als ‘de dikke Van Dale’, raadpleegt zijn mobiele telefoon. Zojuist viel het woord *bloedworst*, en toen schoot hem *bloempens* te binnen, een Brusselse lekkernij. “Je eet het bij een glas geuze. Het is een soort bloedworst met veel meel, oorspronkelijk bestemd voor de lagere bevolking. Hé, het woord staat er niet in. Moeten we het opnemen?”, vraagt hij zijn collega’s aan tafel: Ton den Boon, de Nederlandse hoofdredacteur van Van Dale, bureauredacteur Marjan Arts en uitgever Jaap Parqui. Ze zitten in redactievergadering bijeen in een klein kamertje in een Utrechts kantorencomplex, waar de uitgever van Van Dale is gevestigd.

Kort tevoren ben ik aangeschoven voor een gesprek over het werk van deze woordenboekmakers. Er komen recent opgedoken woorden aan de orde – zoals *manceessaires*, attributen voor de moderne man –, nieuwe betekenissen van oude woorden – *proper* betekent volgens Hendrickx in Vlaanderen tegenwoordig niet alleen ‘schoon’, maar ook ‘onverdacht’ – en definitieproblemen: hoe omschrijf je *van*? Verder is er discussie over ‘labels’ als ‘gewestelijk’ en ‘vulgair’.

“De meeste nieuwe woorden zijn samenstellingen”, zegt Marjan Arts. “*Zorgambulance* bijvoorbeeld, dat is ziekenvervoer zonder sirenegeloei en zwaailicht. We kregen het van een ‘informant’ – iemand die op eigen initiatief materiaal aanlevert voor het woordenboek.” Hendrickx: “Tijdens het WK voetbal doken er in België ‘spiegelsokken’ op, hoesjes in de nationale kleuren voor de buitenspiegels van auto’s.” Nog een voorbeeld uit Vlaanderen: *steekvlampolitiek*. Dat zijn overhaaste beleidsmaatregelen in een kwestie die opeens volop in het nieuws is, maar snel weer uitdooft.

Speurtocht

Ton den Boon, Ruud Hendrickx en Marjan Arts vormen het hart van het team dat de grote Van Dale maakt, voor veel generaties Nederlanders en Vlamingen een gezaghebbend woordenboek. Het bestaat deze maand 150 jaar (zie het kader op bladzijde 226). In september 2015 verschijnt de vijftiende editie.